

621.791
К36

A portrait of an elderly man with thinning grey hair, wearing a dark suit jacket and a white shirt. He is looking slightly to the right with a thoughtful expression, and his hands are clasped together in front of him. The background is a plain, dark brown color.

КЕРМАНІЧ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ

Життєвий і творчий шлях
Б.Є. Патона

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE
V. I. VERNADSKYI NATIONAL LIBRARY OF UKRAINE**

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE
V. I. VERNADSKYI NATIONAL LIBRARY OF UKRAINE

THE HELMSMAN OF UKRAINIAN SCIENCE

Life and Achievements of Boris E. Paton

To the 100th anniversary of Academician Boris E. Paton

Kyiv 2018

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

КЕРМАНІЧ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ

**Життєвий і творчий шлях
Б. Є. Патона**

До сторіччя від дня народження

Київ 2018

УДК 929Патон:[621.791.7+001.32(477)]"1918/2018"
К361

Автори:

О. С. Онищенко (розділ 1); О. К. Маковецька (розділ 2, 5);
О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна (розділ 3, 4);
Т. В. Добко (керівник), С. В. Блиндарук, О. А. Вакульчук, Т. А. Гришина,
О. Я. Дуднік, А. О. Жабін, О. С. Залізнюк, С. В. Іваненко, А. М. Колесніченко,
Н. О. Поліщук, І. П. Соловійова, Ю. Л. Фіх, М. М. Шидловська, В. А. Шкаріна,
І. М. Швець, П. М. Штих, А. В. Шумілова (розділ б).

Фотографування, пошук і опрацювання фотоілюстрацій здійснювали:

О. Г. Вакаренко, Г. В. Індиченко, О. М. Корнієнко, С. А. Мазуренко, Л. О. Матвійчук,
О. О. Мележик, А. С. Мирончук, С. В. Стоєцький, А. В. Чорноус, Л. М. Яременко

Редакційна колегія:

А. Г. Наумовець, академік НАН України, В. П. Горбулін, академік НАН України,
В. Г. Кошечко, академік НАН України, С. І. Пирожков, академік НАН України,
А. Г. Загородній, академік НАН України, В. Л. Богданов, академік НАН України,
О. С. Онищенко, академік НАН України

Рецензенти:

Л. М. Лобанов, академік НАН України; В. Г. Радченко, академік НАН України;
В.А. Смолій, академік НАН України

Керманіч української науки. Життєвий і творчий шлях Б. Є. Патона. До сторіччя від дня народження / О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна, О. К. Маковецька [та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2018. – 350 с. : іл.

ISBN 978-966-02-8634-4

Ця книга є своєрідним науковим і соціальним портретом Бориса Євгеновича Патона - унікальної особистості, великого вченого, організатора науки і видатного державного і громадського діяча. Ідеться про його внесок у вічну проблему з'єднання матеріалів (новаторські науково-технічні прориви в галузі електрозварювання на землі, у воді, космосі), розбудову Національної академії наук України як головного вітчизняного і визнаного міжнародного наукового центру, формування національної наукової системи в Україні, відповідальну громадянську позицію в складних доленосних соціальних ситуаціях.

Розрахована на науковців, освітян, працівників засобів масової інформації, усіх, хто цікавиться історією науки і знаковими постатями в ній. Книга багато ілюстрована.

УДК 929Патон:[621.791.7+001.32(477)]"1918/2018"

ISBN 978-966-02-8634-4 (друк.)
ISBN 978-966-02-8635-1 (електрон.)

© Національна академія наук України,
Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2018

UDC 929Paton:[621.791.7+001.32(477)]"1918/2018"
K361

A u t h o r s :

O. S. Onyshchenko (Chapter 1); O. K. Makovetska (Chapters 2, 5);
O. S. Onyshchenko, L. A. Dubrovina (Chapters 3, 4);
T. V. Dobko (Chief), S. V. Blyndaruk, O. A. Vakulchuk, T. A. Hryshyna, O. Ya. Dudnik,
A. O. Zhabin, O. S. Zalizniuk, S. V. Ivanenko, A. M. Kolesnichenko, N. O. Polishchuk,
I. P. Soloviova, Yu. L. Fikh, M. M. Shydlovska, V. A. Shkarina, I. M. Shvets,
P. M. Shtykh, A. V. Shumilova (Chapter 6).

Photographing, searching and processing photo illustrations were carried out by:
O. H. Vakarenko, H. V. Indychenko, O. M. Korniienko, S. A. Mazurenko, L. O. Matviichuk,
O. O. Melezhyk, A. S. Myronchuk, S. V. Stoyetsky, A. V. Chornous, L. M. Yaremenko

E d i t o r i a l   b o a r d :

A. H. Naumovets, Academician of NAS of Ukraine, V. P. Horbulin, Academician of
NAS of Ukraine, V. H. Koshechko, Academician of NAS of Ukraine, S. I. PyrozHKov,
Academician of NAS of Ukraine, A. H. Zahorodnii, Academician of NAS of Ukraine,
V. L. Bohdanov, Academician of NAS of Ukraine, O. S. Onyshchenko, Academician of
NAS of Ukraine

R e v i e w e r s :

L. M. Lobanov, Academician of NAS of Ukraine; V. H. Radchenko, Academician of NAS
of Ukraine; V. A. Smolii, Academician of NAS of Ukraine

The Helmsman of Ukrainian Science. Life and Achievements of Boris E. Paton.
K361 To the 100th anniversary of Academician Boris E. Paton / O. S. Onyshchenko,
L. A. Dubrovina, O. K. Makovetska [etc.] ; NAS of Ukraine, V. I. Vernadskyi National
Library of Ukraine. – Kyiv, 2018. – 350 p. : ill.
ISBN 978-966-02-8634-4

The book is a kind of scientific and social profile of Boris E. Paton - a unique
personality, great scientist, science administrator, eminent statesman and public figure.
It presents his contribution to the eternal problem of materials joining (innovative S&T
breakthroughs in electric welding on land, underwater and in outer space), building up
the National Academy of Sciences of Ukraine as the major Ukrainian and internationally
recognized scientific research center, forming the national science system in Ukraine,
his responsible civic stand in crucial social situations.

The publication is intended for scholars, education and mass media workers,
all those interested in the history of science and its symbolic figures. The book is
abundantly illustrated.

UDC 929Paton:[621.791.7+001.32(477)]"1918/2018"

ISBN 978-966-02-8634-4 (print)
ISBN 978-966-02-8635-1 (online)

© National Academy of Sciences
of Ukraine, V. I. Vernadskyi National
Library of Ukraine, 2018

ЗМІСТ

1. Високі іпостасі Великого Вченого.....	9
2. Патонівські науково-технічні прориви.....	13
3. На чолі Академії: сума стратегій розвитку науки.....	85
4. Державна і громадська діяльність Б. Є. Патона.....	126
5. Основні дати життя та діяльності Б. Є. Патона.....	145
6. Література про життя та діяльність Б. Є. Патона.....	171
7. Фотодокументи.....	253

CONTENTS

1. Honorable roles of the Great Scientist.....	9
2. Paton's S&T breakthroughs	13
3. At the head of the Academy: the sum of science advancement strategies	85
4. B. E. Paton as a statesman and public figure.....	126
5. The key dates of B. E. Paton's life and work.....	145
6. Publications about B. E. Paton's life and work.....	171
7. Photo documents.....	253